

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Tomáše ŠEVČÍKA *Historie ukrytá v kusu kamene: Neznámý příběh z pomníku*. Praha : Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2017. 89 s. + přílohy.

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.

Záměrem předkládané diplomové práce je, podle jejího autora, podrobně zrekonstruovat příčiny, průběh a následky popravy šesti osob na střelnici v Kladně – Krnčí z 1. 6. 1942, a to na základě kombinace klasického archivního výzkumu, informací z odborné literatury a sběru dat realizovaného metodou orální historie.

Pokus o podrobnou rekonstrukci jedné (z perspektivy „velkých dějin“ zdánlivě marginální) události a postižení životních osudů všech zúčastněných lze bezpochyby považovat za zajímavý a originální badatelský záměr. Hned na úvod je třeba konstatovat, že díky nepopíratelnému entuziasmu a úctyhodnému archivnímu výzkumu se původní ambice autorovi sice podařilo naplnit, nicméně výsledek bohužel rapidně sráží nedostatečná formální úroveň celkového zpracování.

Struktura práce je logická. Teoretická část je poměrně obsáhlá. Vyzdvihnout je třeba zejména práci s archivními prameny, které se autorovi podařilo ke zkoumané události nashromáždit. V této souvislosti není jasné, zda se autor snažil získat i (v textu několikrát zmiňované) domnělé archiválie z Londýna, na něž opakovaně odkazoval jeden z narátorů. U obhajoby proto prosím reflexi této možnosti. Část věnovaná metodě orální historie je zpracována standardně (přestože bych nesouhlasil s tvrzením na s. 10, že v rámci kvalitativního výzkumu „záleží na pravdách většiny“). Následuje praktická část, která popisuje dosavadní obraz popravy a její příčiny. Autor se vzápětí vydává tak trochu na „šikmou plochu“, když se pokouší esejisticky popsat objevení pomníku a svou následnou „detektivní“ práci. Poněkud rozpačitě pak na mě působí interpretační část a využití rozhovorů s pamětníky. V určitém ohledu se totiž ukazuje, že téma jako celek (tj. rekonstrukce životních osudů popravených, včetně příčin zkoumané události) možná nebylo až tak úplně nosné pro diplomovou práci, tj. jedná se víceméně o upřesnění již známých faktů. Otázkou tedy zůstává, zda by se nevyplatilo výzkum rozšířit o nějaký další rozměr obecný rozměr, který by skýtal větší prostor pro interpretaci (např. obraz a reflexe události v kolektivní paměti starousedlíků?).

Základním nedostatkem textu je již avizována forma. Podle mého názoru byl nevhodně zvolen zejména jazykový styl. Na mnoha místech text působí jako by se autor pokoušel o naplnění svých neuspokojených literárních ambic z dětství. Jakkoliv se autor na mnoha místech snaží o umělecké prolínání literárních žánrů ala Umberto Eco a *Jméno růže*, výsledek je spíše na škodu, tj. vznikla směsice stylů, která popírá zavedená pravidla akademického psaní. Výsledkem je text pohybuující se kdesi na hranici mezi detektivním

románem, oslavným obrozeneckým dílem, osobní biografií, literaturou faktu a výzkumnou zprávou.

Diplomant používá - v rámci odborné literatury zcela nevhodné - citově zabarvené termíny (např. „*gestapáci, kreatury, rostlinky*“ atd.), výklad událostí prokládá vlastními zkušenostmi, hodnotovými soudy, postřehy nebo osobními zážitky (porod dítěte), což jsou informace pro čtenáře z hlediska obsahu často zcela irelevantní. Stejně tak nemístně působí toporné až mentorské vsuvky (např. instruování svého mužstva, aby si hledělo minulosti a životních příběhů svých blízkých, protože je to důležité) nebo snaha o rádo by umělecké obraty (viz „*kolo dějin se dalo do pohybu; vytesat pravdivý příběh*“). Ačkoliv chápu, že autor je voják, a tudíž je určitým způsobem indoktrinován, spojení typu „*svobodný národ*“ a další národovecké odkazy podle mého názoru do akademického textu, který se snaží o objektivitu, nepatří (zvláště s ohledem na současné vědecké paradigma, které chápe národ jako konstrukt 19. století). I přes uvedené výhrady nicméně oceňuji autorovu snahu o badatelskou reflexivitu (byť se domnívám, že předkládaná práce je přínosná zejména v tom jak ukazuje, že – obdobně jako žádná – i přehnaná reflexe, může být na škodu).

Výše uvedené snad lze ve světle odvedené práce v terénu s přivřením oka akceptovat a mávnout nad tím rukou, co však rozhodně přejít nelze je naprosto otřesná gramatická úroveň předkládaného textu. V práci se objevuje množství chyb na úrovni 5.-6. třídy základní školy: shoda podmětu s přísudkem („*události-předcházeli; zdroje-pomohli; my-hledaly; soudy-vytvořili; údaje-byli; vymítit Čechy*“), psaní velkých a malých písmen („*Kladenské gestapo, Lidická tragédie, archiv bezpečnostních složek*“), interpunkce (čárky před „*nebo/či*“), spojení slov („*sebou*“) aj. Je poněkud smutné, a zároveň v určitém ohledu také signifikantní, že jinak značně „vlastenecky“ pojatá práce zaostává právě v českém jazyce. I pokud by snad autor nevládnul gramatikou, neměl by být problém sehnat někoho, kdo si práci přečte a jazykovou stránku upraví. Práci by také značně zpřehlednilo, pokud by citované tituly, periodika či prameny v textu byly uvedeny kurzívou. Obdobně psaní číslovek v textu není jednotné a objevují se v něm chyby („*šestnácti letý*“). V seznamu literatury pak autor uvádí, že pracoval mimo jiné s knihou *Sociální konstrukce reality*, v celé práci však na tento titul neodkazuje.

Shrnuto, předkládaná práce po obsahové stránce splňuje všechny předepsané náležitosti. Autor prokázal schopnost pohybovat se samostatně v terénu, sebrat a utřídit velké množství dat různými metodami (archivní výzkum, orální historie), následně je zasadit do historického kontextu, sestavit z nich přijatelnou verzi narativu a v rámci možností jej také interpretovat. Tuto skutečnost velmi oceňuji. Práce má nicméně zásadní nedostatky, pokud jde o formální stránku zpracování, což se muselo nutně promítnout také výsledného hodnocení.

Z výše uvedených důvodů proto práci **doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou 3 („dobře“)**.

V Praze, dne 18. 1. 2018

Mgr. Jiří Hlaváček